

Asia: VN/4400/2021

Arviomuistio julkisen hallinnon tietojärjestelmiä koskevan sääntelyn kehittämistarpeista

Lausuntonne arviomuistiosta

1. Kommenttinne arviomuistiossa tehdystä nykytilan kuvauksesta

Hallinto-oikeus kiinnittää yleisesti huomiota siihen, että tuomioistuinten riippumattomuus tulee turvata myös tietojärjestelmien sääntelyn tasolla. Koska tämän näkökohdan käytännön merkitys riippuu muun ohella sääntelyn tarkkuustasosta, on etukäteen vaikea ottaa yksityiskohtaisesti kantaa siihen, mitkä seikat ovat tietojärjestelmien sääntelyssä tuomioistuimen riippumattomuuden kannalta erityisen tärkeitä. Joka tapauksessa tuomioistuinten erityispiirteet tulee ottaa jatkovalmistelussa asianmukaisesti huomioon. Tuomioistuinten erityispiirteiden johdosta yleissääntelyyn sisällytetystä poikkeuksesta voidaan viitata esimerkkinä EU:n yleisen tietosuojasetuksen organisaation tietosuojavastaavan tarvetta koskeva 37 artikla, jossa on katsottu tarpeelliseksi poiketa lainkäyttöasioiden käsittelyn osalta velvollisuudesta nimittää tietosuojavastaava.

Vaatimuksia lainkäyttöasioiden tietojärjestelmien sääntelyyn asettaa esimerkiksi hallintoprosessin julkisuuslain 15 §:n tarkoittaman neuvottelusalaisuuden alaisen aineiston pitkä salassapitoaika (80 vuotta). Kun asiat ratkaistaan asianhallinnan avulla, tietojärjestelmään, jossa lainkäyttöasioita käsitellään, kertyy väistämättä informaatiota, jota tämä 80 vuoden salassapitoaika koskee riippumatta siitä, onko itse juttu substanssiltaan salassa pidettävä.

Vaikka arviomuistion kohteena ei nyt ollut suoraan kysymys automaattisessa päätöksenteossa ratkaistavien asioiden yleisistä reunaehdoista, on hallinto-oikeuden toiminnan kannalta keskeistä, että hallinto-oikeuteen valitusasiana saapuvan jutun valituksen kohteena oleva päätös on perusteltu yksityiskohtaisesti hallintolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Tuomioistuinkäsittelyä silmällä pitäen olisi tärkeää myös se, että päätöksessä olisi yksilöity se asiakirja-aineisto, johon päätös perustuu. Käytännössä kaikki tämä edellyttää, että automaattisessa päätöksenteossa ratkaistava asia on ennen hallinto-oikeusvaihetta ollut oikaisuvaatimusmenettelyn kohteena. Tämä on myös linjassa viimeisen noin kymmenen vuoden yleisemmän kehityksen kanssa, jonka mukaisesti oikaisuvaatimusjärjestelmä on pyritty laajentamaan siten, että hallinto-oikeuteen valitettaisiin vasta oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä.

2. Kommenttinne tietojärjestelmistä sääntelykohteena

-

3. Millaisia yleisiä vaatimuksia tietojärjestelmien toiminnallisuuksille pitäisi lainsäädännöllä asettaa?

-

4. Millaisia olennaisia teknisiä vaatimuksia hallintoasioita käsitteleville tietojärjestelmille pitäisi lainsäädännöllä säätää?

-

5. Millaisia vaatimuksia, kuten dokumentointivaatimuksia, tietojärjestelmien kehittämiseksi pitäisi lainsäädännöllä säätää?

-

6. Miten lainsäädännöllä tulisi varmistua virkavastuun toteutumisesta ja kohdistumisesta, mitä tulee tietojärjestelmien kehittämiseen, käyttöönottoon ja käyttöön, sekä tietovarantojen käyttöön?

-

7. Mitä edellytyksiä tietovarannoille, niiden laadulle tai niiden käytölle tulisi lainsäädännössä asettaa, jotta niitä voidaan käyttää osin tai täysin automaattisessa päätöksenteossa?

-

8. Miten tietoturvallisuuden arviointia ja arviointijärjestelmää koskevaa lainsäädäntöä tulisi kehittää? Entä erityisesti viranomaisten tietojärjestelmien arvioinnin osalta?

-

9. Kommenttinne muistiossa todetuista sääntelytarpeista yleensä

-

10. Muut yleiset kommentit arviomuistiosta

-

Pitkäranta Ann-Mari
Helsingin hallinto-oikeus

Hakkola Esa

